

PEVEC

GLASILO PEVSKE ZVEZE * S PEVSKO PRILOGO

XV. LETNIK

UREDILA
PROFESOR MATIJA TOMC
IN
PROFESOR MARKO BAJUK

LJUBLJANA 1937

Izdala Pevska zveza v Ljubljani

Tiskala Zadrúžna tiskarna v Ljubljani (predstavnik: Maks Blejec)

REVUE

REVUE DE L'ÉCONOMIQUE

REVUE DE L'ÉCONOMIQUE

5

Davorin Jenko

K njegovi stoletnici

Modri Bog vodi usodo človeštva, on določa obstoj narodom in plemenom. Če je njegova volja, izginejo celi rodovi s površja zemlje brez sledu, kot jih ne bi nikdar bilo na svetu. Zgodovina priča o tem. Če pa je njegova volja, da ta ali oni narod ostane in živi na zemlji stoletja in tisočletja, potem ga v nevarnosti podpira in modro vodi: pošlje mu v dobah težkih bojov orjaške politične vodnike, velikane znanstvenike in genialne umetnike. Nas Slovence je hotel Bog od nekdaj ohraniti. Niso nas vzela stoletja, ni nas utopilo tisočletje bojov in tujega jarma: čuvali so nas močni narodni voditelji, zbujali nam zavest znanstveniki in nas navduševali v boju umetniki, pesniki in glasbeniki. Med take narodne velmože štejem z vso pravico Davorina Jenka, katerega 100 letni rojstni spomin smo obhajali lansko leto. Ker je prav on bil edini krepki glasnik naše lepe pesmi v eni najnevarnejših dob in ker je narod prav njegove pesmi tako vzljubil, da jih je veliko sprejel za svoje, smo dolžni ob njegovi stoletnici korak zadržati in se za trenutek pomuditi ob njegovem grobu in ob njegovem novem spomeniku. Samo trenutek, mimogrede.

Prelepa Gorenjska ravan se tam pod zelenim Krvavcem kot morski zaliv zajeda globoko v gorovje ob potoku Reki, stisnjeni med Šentviško in Štefanjo goró. Ondi leži Cerkljanski kot, tam se razprostira lepo Cerkljansko polje, imenovano po glavni vasi Cerklje. Prav v prijetno zatišje se je pomaknila planjava in ponudila prebivalcem izredno lep kos rodovitne zemlje. Prelepa romantika kraja samega, njegovi severni nebotični čuvarji, ki ga čuvajo severnega mraza, in odprta, prijazna Gorenjska ravan, ki mu odpira južno solnce, ni čuda, je ves čas dobro vplivala na duševni razvoj ondotnih prebivalcev. Dasi odmaknjeni od glavne prometne žile, so se vendar ljudje v vseh dobah udeleževali vsega prosvetnega probujenja, dela in napredka. Še več, dali so narodu celó več odličnih mož, med njimi tudi skladatelja Davorina Jenka.

Bilo je 9.* novembra 1855. leta, ko je božja previdnost položila v zibel pri Podjedu v Dvorjah poleg Gorenjskih Cerkljan otroka, ki so mu dali pri sv. krstu ime sv. Martina — Davorina se je imenoval šele pozneje na Dunaju; takrat doma pač še niso poznali Davorina. Oče mu je bil imovit vinski trgovec, ki je hotel preskrbeti sinku dobro vzgojo. Zato je dal dečka takoj, ko je dorasel, v domačo šolo, ki jo je vodil tedaj učitelj Karel Trček. Martinek je pokazal takoj v začetku, da bo zmožgel tudi kaj več, zato se je oče vdal nasvetom učitelja Trčka in poslal dečka v Kranj, kjer je bila osnovna, popolnejša in »višja« šola ter dobra priprava za srednje šole. Ampak Tinko ga je najprej nekoliko »polomil«, potem šele je bil priden

* Njegov rojstni dan je ponekod označen 9., drugod pa 10. novembra. Sam je v Nov. akordih pisal, da je bil rojen 10., tako tudi poročilo o smrti v Slov. Nar. 26. XI. 1914, Rakuša in več drugih. Po poročilu župnega urada v Cerkljah je bil rojen 9. novembra.

učenec. Njegovo mlado srce je bilo prvič odtrgano od domače hiše, od domačih logov, iz domačih tovarišev. Ni tega preneslo in Martinek je po polju prehitel vračajočo se mater ter se iz strahu pred kaznijo skrnil v košato drevo. Domači hlapec ga je izdal in obrnili so na mestu voz, ni pomagalo nič, Martinek je moral v Kranj.

Tam je ostal v prvem in drugem razredu, v tretjega pa je prišel v Ljubljano, kjer je končal tudi četrtega ter prestopil na gimnazijo. Po končanih prvih štirih razredih je odšel v Trst in ondi dovršil gimnazijo ter opravil tudi maturo.

Že v Ljubljani je obiskoval petje pri Gašparju Mašku in Gregorju Riharju. Pri teh dveh je dobil prvo pevsko podlago, obenem se mu je pa zbudilo v srcu neizmerno veselje do petja in godbe vobče tako, da je v Trstu takoj nadaljeval pri tedanjih učiteljih glasbe Luigiju Riceju in Francescu Sinicu. V njiju šoli si je pridobil dosti pevskega znanja, razširil si v velikem Trstu duševno obzorje vobče in se v glasbi tako poglobil, da se je prišedši po maturi 1859 na Dunaj vpisal sicer na pravno fakulteto, a sporedno s temi študijami obiskoval koncerte, zahajal pridno v opero in opereto, čital glasbene knjige in se med tovariši kmalu izkazal takega glasbenika, da so ga z vso silo skoro odtrgali od pravnih studij in ga privezali na petje.

V onih časih je bilo namreč na Dunaju več razboritih mladih akademikov, med njimi tudi pesnik Simon Jenko, ki so se marljivo shajali k skupnim pogovorom in zabavam. Zahajali pa so med nje tudi odrasli Slovenci, posebno politiki, ki so zbuvali v njih narodno zavest, jih navduševali za narodno delo in jih takorekoč v tujem svetu vezali z domom. Mladega Jenka je ta duh narodne zavesti, ki mu ga že prej ni manjkalo, objel z vso silo. Četudi je bila gimnazija v Trstu italijanska, oziroma nemška, se ni Jenka duh tujine prav nič prijel. Dasi se je v onih letih naučil gladko italijanščine in nemščine, in sicer v šoli in izven nje, je ostal jeklen, naroden značaj ves čas, čemur je dokaz to, da je na Dunaju najprej uglasbil domorodne pesmi in je brez obotavljanja sprejel važno nalogo, ki so mu jo poverili tovariši.

Ko so namreč ustanovili na Dunaju »Slovensko pevsko društvo«, da bi si v krepkem zboru utrjevali s pesmijo narodnega duha, so naprosili Jenka za prvega pevovodjo. Le-ta je ponudbo sprejel in temu zboru je zložil v oni dobi, od jeseni 1859 do začetka 1865, one večno lepe ponarodele »Tiha luna«, »Lipa«, »Kam«, »Strunam« in druge.

To njegovo prvo glasbeno delo, ki ga je imel v »Slovenskem pevskem društvu«, pa je imelo za Jenka prav dobre posledice, bilo je zanj najboljša šola lepega, pravilnega, zvočnega petja. Težko je pričakovati in še težje zahtevati, da bi zlagali dobre, pevne pesmi skladatelji, ki se uče glasbe in petja le teoretično, ki morda niso nikdar sami v zboru peli in nikdar imeli posla z zborom. Njihove pesmi so lahko dobro zasnovane, po vsebini krepke, po obliki popolne, neoporečne, a ne zvene mehko, njih zvočnost je prisiljena, kakor ne bi privrele žive iz srca, temveč nastale le na papirju. Zato tudi ne gredo do srca. Skladatelj pa, ki je sam pevec, ki ima dela z zbornim petjem, ki torej v podrobnosti pozna zmožnosti pevcev in ima potrebno rutino v izražanju doživete pesmi s preprostimi sredstvi in v preprosti, prozorni obliki, ki jo tudi preprosto uho razume in preprosto srce občuti, tisti skladatelj sklada dobro za pevce in za zборе, njegove pesmi zvene, vro mu doživete, izoblikovane iz srca in gredo do srca. Narod jih razume in sprejme. (Dalje)

† Mihej Habih

koroški pevec-kmet iz Hodiš

(Umrli za slovensko pesem dne 16. septembra 1936 v 51. letu starosti)

Dne 15. septembra, v nedeljo popoldne, so se zbrali v Dobu pri Logivesi nad Vrbskim jezerom Slovenci iz okolice, iz krajev med Dravo in jezerom, da proslave praznik slovenske pesmi. Bila je to lepa kulturna prireditev. Nad 400 slovenskih mož in žena je bilo zbranih. Prisluhnila je vsa dolina, ko so zapeli pevski zbori iz Logivesi, Bilčovsa, Šent Ilja in Rožeka, združeni in posamič. Postavili so se tudi pevci iz Hodiš. In tamburaši iz Škofič so brenkali vmes. Tudi Mihej Habih je bil tam. Žaborčev »ta mvajši« iz Rut pri Hodišah. Najbolj je vžigala Kernjakova pesem »Juhe, pojdamo v Škufče!«, himna gorjanskih fantov; tudi Mihej jo je pel: »Juhe, pojdamo v Škufče!« V mraku so se vračali hodiški pevci domov in Mihej z njimi. Na kolesih so bili. Blizu Škofič se je Miheju pokvarilo kolo. Stopil je v bližnjo gostilno, da ga popravi. Tam so ga psovali nemškutarski fantje s »čušom« in »iredentistom«. Mihej se jim je umaknil in se skril. A dva renegata iz Škofič, mesarski pomočnik, hkrati vodja škofiškega hajmvera Aleš in njegov prijatelj Medja sta ga počakala v zasedi ob cesti. Ko je prišel Mihej peš po cesti in tiščal pred seboj pokvarjeno kolo, sta ga napadla. Medja je svetil. Aleš je tolkel z debelim kolom, v katerem je tičal dolg zarjavel žebelj, po Miheju, dokler se ta ni zgrudil nezavesten na tla. Obležal je v prahu na cesti z groznimi ranami. Podivjanost zverinskega napadalca se pa še ni poglela; tolkel je po njem tako dolgo, dokler se sam ni upehal in dokler ni bil prepričan, da je Mihej že mrtev. Pozneje je obdukcija ugotovila sedem smrtnih ran. Zarjaveli žebelj je predrl na več krajih lobanjo in mu ranil oko, da je izteklo. A Mihej še ni dotrpel. Ležal je v nezavesti na cesti. Proti jutru ga je zbudil hlad. Opotekajoč in ne zavedajoč se samega sebe je prišel s strašnimi ranami v ranem jutru sam domov. Njegova močna narava in njegova mladost sta dva dni in dve dolgi noči kljubavala smrti. V strašnih bolečinah je umiral Mihej. V sredo, dne 16. septembra, je končno umrl. Ubijalec Aleš in njegov pomagač Medja sta se medtem še vedno z vzdignjeno glavo in ponosom na svoje »delo« sprehajala prosto po Škofičah. Šele na poziv sodne komisije, ki je bila izvršila obdukcijo Mihejevega trupla, so orožniki odvedli Aleša in Medjo v zapor. — V nemi grozi je utihnila dolina, ko je z bliskovito brzino hitela strašna vest po koroški deželi. Slovenske Hodiše so se zavile v črno žalost. Vsa dolina se je zbrala ob odprtem Mihejevem grobu. Ko so se poslavljali hodiški pevci od svojega dragega tovariša, jim je pesem zamrla v grlih. Nobeno oko ni ostalo suho, saj je Mihej Habih padel pod roko svojega soseda iz bližnje vasi, pod roko Alešovo, ki je sam slovenske krvi, kakor je Slovenec tudi Alešev pomagač Medja. Padel pa je samo zato, ker je ostal zvest očetom, svoji zemlji in slovenski pesmi.

Lani je bil zasnovan napad na župnika Fertalo v Pokrčah, ko je zopet uvedel slovensko petje v cerkvi; celovski nemškutarji so pa napadli s kamenjem in gnilimi jajci naše pevce v Kotmarivesi; zaupniki Heimatbunda so napadli v Doberlivesi voditeljico slovenskega dekliskega gibanja na Koroškem gospodično Milko Hartmanovo in

jo težko ranili, da je skoraj oslepela. Za vse te napade pa ni bil nihče niti kaznovan.

V takih razmerah, prepuščeni samim sebi, goje koroški pevci slovensko pesem in zrejo žalostnim časom nasproti. Bolj kakor kdaj prej potrebujejo naše moralne zaslonbe. Vsaj zavest naj imajo, da jih nismo pozabili, da čutimo z njimi in da trpimo z njimi. Po težavnem križevem potu, ki je z dogodkom v Škofičah prišel do svoje dvanajste postaje, mora priti odrešenje, mora priti vstajenje! Koroški Slovenci morajo čutiti, da stoji za njimi ves slovenski narod, vsa pomlajena, močna Jugoslavija.

Mihej Habih je dal za našo Koroško in za našo slovensko pesem vse, dal je življenje. Iz njegove krvi bo vzrasla nova Koroška, Koroška, ki bo visoko dvignila slovensko pesem in slovensko kulturo.

Mihejeva žrtev ni bila zaman.

Kakor je zlata vsa in dobra in lepa naša koroška pesem, tako je bila zlata in dobra in lepa duša pevcu Miheja. Zato je šla po plačilo. Slovenski pevci mu ohranimo trajen spomin.

*

In rekel je Gospod Kajnu: »Kje je Abel, tvoj brat?«

Kajn je odgovoril: »Ne vem. Sem mari varuh svojega brata?«

In rekel je Bog: »Kaj si storil? Glas krvi tvojega brata kliče k meni z zemlje!«

Aleš, Aleš, — kje je Mihej, tvoj brat?...

Fr. Kramar:

Kakšne pesmi z napevi sem napisal med slovenskim narodom

(Dalje)

35. Kadar jas vmaru bom, * Vinca več piu ne bom. (Dolenjska.)
34. Šu sem, šu sem doli po vasi. (Podturen na Dolenjskem.)
35. Kaj hočem pivček jest začeti? * Vse svoje sem zapravil. (Valta Vas.)
36. Jest pa pridem u gostilno. (Dolenjska.)
37. Jest pojdem u gorico. (Dolenjska.)
38. Tu je moje veselje. (Dolenjska.)
39. To se men' lušno zdi. (Dolenjska.)
40. Jest sem biu an vinski brat. (Dolenjska.)
41. Ti si lumpar, jas sem lumpar. (Štajerska.)
42. V soboto ponoči grem z Vrha domu. (Štajerska.)
43. Piu bi ga rad, piu bi ga rad, * Pa nimam dnarca vsekrat.
44. »Dober večir, gospot oštir! * Tako fletno ni nikir!« (Ihan.)
45. Aštarijca je zavber, * Pastrejžen' je nam. (Gorenji lg.)
46. Le pejmo v oštarijo, * K' je notri prov fajm. (Bohinj.)
47. V oštariji je vušno. (Gorenjska.)
48. Birtje so kunštni, sam pes jih nav'či. (Kleče.)
49. Kelnarca na pragu stala. (Višnje.)
50. Od Zaveca do Cela, * So kelnarce prov zavber. (Javorje.)
51. »Al' je tu karčma al' ne?« * »Je, je!« (Dole pri Litiji.)
52. Stari, mladi pravijo, oja, * De z vincem se pozdravijo, oja! (Predale.)
53. Majolka, bod' pozdravljena! (Matena, Zatoliče.)
54. Ribcam dobro gre, * Ker žeje ne trpe. (Matena.)
55. Je svet' Lovrenc solato obrau. (Dolenjska.)
56. En glažek vinca je slajš' ko med. (Dolenjska.)
57. Lejtas je 'no dobro lejto, * Ker je vinca dost' na svejti. (Dolenjska.)
58. Preluba Dolenska dolina, * K' si povhena grozdja in vina! (Dolenjska.)
59. Gor pri kratkočasni * Na Dolenski strani. (Dolenjska.)
60. Kedor će dobre vojle bit', * More v Podturen prit'. (Podturen na Dolenjskem.)
61. To je veselje Štajerca, * Ker Bog mu sladko vince dá! (Št. Jernej.)

62. V več krajih na tem svetu * Sprepad' vince pijó. (Bleška okolica.)
63. Kuku, kuku, to je moj glas, * Moja ta prava štima. (Mengeš.)
64. Bog je pa vstvaril zemljico, zemljico. (Matena.)
65. En hribček bom kupu, * Bom trte sadiu. (Več napevov.)
66. Na svetu lepše rož'ce ni, * Kakor je vinska trta. (Matena.)
67. O preluba vinska trta, * Ti veselje moj'ga srca! (Kleče.)
68. Spomlad, ko rejžejo. (Dolenjska.)
69. Ko grozdje beremo. (Dolenjska.)
70. Lepš'ga drevesa nej na svejt, * Ko je ta vinska trta. (Dolenjska.)
71. Po zim' je gorica * Spočela mladico. (Dolenjska.)
72. U Drenovski gorci vinograd imam. (Dolenjska.)
73. Žlahтно drevo, drevo in korenina. (Stražišče.)

(Dalje)

Iz delovanja Pevske zveze

Občni zbor Pevske zveze.

Pevska zveza v Ljubljani je imela svoj občni zbor 3. junija. Udeležba je bila zelo številna, ker je imelo pred tem svoj občni zbor Podporno društvo organistov. Predsednik Lavrič je otvoril zborovanje s prisrčnim pozdravom vsem navzočim zastopnikom, po večini pevovodjem, ki so naši pevski pionirji in nosijo vse breme podrobnega dela. V njihovi žilavi delavnosti in požrtvovalnosti so pravi vzroki prelepemu napredku naše pevske umetnosti.

Iz tajniškega poročila, ki ga je podal prof. Bajuk, smo posneli, da je Zveza tudi v najtežavnih dneh redno delovala, če tudi z velikanskim naporom in trdom, ker je bila v temnih dneh našega prosvetnega dela edina organizacija, ki je vzdržala, kolikor je bilo vzdržati mogoče. Njeno delo je šlo po načrtani ravni poti vedno enakomerno navzgor in je bilo zelo živahno, ker izkazuje pisarna v tej poslovni dobi 3263 dopisov. — Okrožja se zavedajo večinoma svojih dolžnosti. Ustanovljeni sta bili medtem dve novi: ljutomersko in šentjernejško, savinjsko pa se je delilo. Okrožnih koncertov je bilo vseh 22, zbori pa so imeli svojih koncertov nad 100. Vseh zborov ima Zveza 198. Razmerje do raznih drugih društev je ostalo iskreno, kot do zdaj. Zveza se je udeležila vseh primer- nih slavnostnih prilik. Ob tragični smrti kralja Aleksandra je imela žalno sejo in bila zastopana pri vseh žalnih manifestacijah.

Blagajnik Puš je poročal, da je narasel denarni promet v tej poslovni dobi dveh let na 94.949,50 Din. Društvo je imelo neizmerne težave zaradi obče krize in še posebno zaradi krize v naši prosveti. Vendar izgleda, da smo prebredli najhujšo nevarnost, rešili Zvezo in zlasti »Pevce«, ki se je posebno letos boril z najhujšimi težavami. Velika ovira so netočni naročniki, ki so dolžni »Pevcu« več tisoč dinarjev. Zavest dolžnosti do društva pri zamudnikih je zelo mlačna. Treba bo v tem oziru primerne požitve. »Pevce« je danes edini slovenski list za svet-

no glasbo, ki je zborom neobhodno potreben, potreben pa tudi organizaciji. Zato mora za njegov prospah prispevati vsakdo, ki mu je kaj do naše lepe pesmi.

Za artistični odsek je poročal profesor Bajuk in obenem dodal še poročilo pevovodje. Artistični odsek je zasnoval prelepo misel velikega evharističnega koncerta in tudi idejno nekako neposredno povzročil, da smo dobili ono krasno Tomčevo oratorijsko skladbo »Kristusu Odrešeniku sveta«. Priprave za koncert so bile zelo velike in zasnovane zelo na široko, zato je pa tudi ob vnetem sodelovanju 98 zborov koncert uspel tako čudovito, da je iznenadil celo optimistične strokovnjake, ki so vsi brez izjeme ocenili koncert v samih superlativih. Njihova poročila so priobčena v zadnjem »Pevcu«. Poročevallec je posebno poudaril fizično vztrajnost pevcev, ki so zelo mnogi morali že v zgodnji temini z doma, opravili so daljno pot v Ljubljano, bili točno pri dvehurni skupni vaji, čakali ves popoldan do nastopa, ko niti niso imeli prilike sesti in se odpočiti, zvečer pa dve uri nepretrgoma, napeto in pazljivo stali na odru in ves čas peli. To je bilo gigantsko delo, kajti ta skladba nima orkestra in ne solističnih vpletov, ki bi nudili pevcu odmora; zbor je moral ves čas peti sam. In vse to je opravil brez najmanjše motnje. Zato je bila zahvala pevovodje tem požrtvovalnim pevcem posebno iskrena in zaslužena. Ta koncert pomeni pač višek naše pevske umetnosti, kakršne naša zemlja še ni doživela. Pevska zveza sme biti na ta koncert izredno ponosna.

Zveza je priredila v zadnji poslovni dobi tridnevni tečaj za pevovodje na Rakovniku, enodnevna v Celju, Ljubljani (za koncert), v Ptuju in Ljutomeru, pevovodja pa je vodil tudi dvodnevni tečaj v Celoveu, kjer so bila po vzoru naših ustanovljena tri okrožja. V Begunjah na Gorenjskem pa je bil za domače pevce in pevke pevski dan. V prihodnjih počitni-

cah bo na vrsti zopet tridnevni tečaj v Ljubljani ali v njeni bližini, v manjšem obsegu pa še tečaji v Ptujju ali Ljutomeru in Celju, bržkone pa tudi na Koroskem.

Zbor pevovodij je imel ob sklepu tečaja v Št. Vidu nad Ljubljano svoj prvi koncert, ki je kaj lepo uspel. Svoje delo bo letos nadaljeval.

Med letom je zbor izgubil najzvestejšega člana in sodelavca D. Lavriča iz Smihela pri Žužemberku. Navzoči so stoji poslušali tople spomine nanj in mu zaklicali iskreni »Slava!«

»Pevce« se bori, kar le more, da bi se vzdržal. Zveza ga bo z vsemi silami vzdržala, saj je zborom neobhodno potreben, ker jim nudi veliko poučne snovi, posebno so jim pa dobrodošle njegove glasbene priloge. Njegove pesmi tvorijo že ogromno večino koncertnih programov. Tako pomeni ne more nihče nuditi not. Zbori naj bi le pridno naročevali tudi priloge, ki jih dobe celetoletno za 10 Din.

Ko so bila vsa poročila soglasno odobrena, je predlagal pregledovalec računov Franc Mihelčič odboru absolutorij.

Pri volitvah so bili v odbor po daljši debati izvoljeni sledeči odborniki: Bajuk Marko, Bricelj France, Fabjan Avguštin, Janežič Jože, Lavrič Vinko, Mihelčič Fr., Premrl Stanko, Petelin Stanko in Ulaga Avgust (Št. Jurij ob Taboru). V artistični odesk so prišli po soglasni volitvi: Bajuk, Janežič, Premrl, Puš, Jobst, Tome in Zdešar; preglednika računov sta pa Matek in Zagar.

Pri slučajnostih je bila med drugim izražena upravičena želja, naj prosvetna društva plačajo pevcem iz svoje blagajne »Pevca« in potrebno število prilog, če zbor nima svoje blagajne. Zbor itak opravlja vse delo v okviru prosv. društev in lepša, poživlja in izpopolnjuje njihovo delo. Kjer je odbor društva pravičen in uvideven, tam je to že urejeno.

S tem je bil živahni občni zbor končan.

Izvoljeni odbor si je razdelil mandate tako-le: predsednik je V. Lavrič, podpredsednik Franc Bricelj, ki je obenem predsednik pevskega zbora pevovodij, tajnik J. Janežič, blagajnik Petelin Stanko, pevovodja in upravnik prof. M. Bajuk, namestnik pevovodje prof. Tome Matija.

Novi člani. K Pevski zvezi so priglasili svoj pristop sledeči pevski zbori: »Venček« v Dobrni, ima 30 članov, pevsko društvo »Polskava« v Zg. Polskavi, pevovodja Bolko Ivan; pevsko društvo »Zarja« v Trničah pri Št. Janžu na Drav. polju, pevsko društvo Zadobrova-Sneberje, pevovodja Zabavnik Franc, in pevsko društvo »Vojnik« v Vojniku. Odbor je vsa ta društva sprejel v Pevsko zvezo na svoji zadnji seji.

PEVSKO OKROŽJE DRAVSKO POLJE.

Pevski koncert v Hočah. Pevsko okrožje »Dravsko polje«, ki pod okriljem Pevske zveze prav živahno deluje že tretje leto, je svojo delavnost in razgibanost ponovno pokazalo letos s skupnim koncertnim nastopom. Kakor že predlanskim, tako so tudi tokrat v nedeljo 26. junija priredili vsi trije okrožni pevski zbori nastop na dekanijskem dvorišču v Hočah. Sodelovali so cirkovski pod vodstvom Plohla, šentjanški pod vodstvom Colnarica in domači hočki, ki jih je vodil Joško Furlan. V sporedu so se vrstili nastopi zborov posamič in v skupnem zboru, in sicer moški, mešani in ženski zbor. Časovne razmere in številne druge vzporedne prireditve v bližnji okolici so bile vzrok, da niso zbori nastopili v svojem običajnem, polnem številu. Pa vendar je tudi pri tem koncertu v skupnem zboru zadel naša pesem iz sto grl. Točno sto pevec se je zbralo na odru in z vso ubranostjo zapelo »Molitev za kralja in domovino« ter »Pevsko koračnico«.

Vse hvale vredno je dejstvo, da so pevke in pevci, ki so vendar v pretežni večini sedaj od ranega jutra do poznega večera v potu svojega obraza zaposleni pri poljskem delu, utrujeni žrtvovali večerne ure vzvišeni pevski ideji. Naj bi bili agilni Podravčani vsem drugim vzgled požrtvovalnosti za dobro in lepo stvar. Pa še eno naj z veseljem ugotovimo! Pevska ideja očitno pridobiva na zanimanju in priznanju. To je bilo videti iz dejstva, da so nastopajoči zbori imeli v svojih vrstah mnogo mladega naraščaja. Le dajmo naši mladini zopet naše pesmi!

K sporedu samemu naj kratko omenimo, da bi bilo mogoče eno ali drugo točko zamenjati s hvaležnejšo skladbo, ki bi jo pevci zapeli z večjim doživetjem, tako da bi našla tudi neposredneje pot do srca poslušalčevega. Intonacija in ubranost sta bili na nekaj mestih majavi, izreka pa je bila jasna in razločna. V pevski disciplini, tako pri nastopu kakor med izvajanjem, je bilo od zadnjega predlanskega nastopa mnogo napredka, kar naj bo zopet pevovodjem in pevcem v bodrilo pri vztrajnem delu za bodočnost.

Prezreti ne smemo domačih hočkih godb, tamburašev in društvenih godcev, ki so zelo primerno izpopolnili odmoro in skrbeli za živahnost pri prosti zabavi, ki se je neprisiljeno razvila po koncertu.

Okrožni pevovodje so medtem na kratkem okrožnem sestanku tudi sklenili, da ponove svoj koncert v drugi polovici septembra v Cirkovcah.

Za krasno uspešno prireditev ima velike zasluge okrožni predsednik kaplan Čokl, vrli pevci pa imajo izdatno podporo v izredni naklonjenosti dekana Sagaja, ki je petju vobče zelo naklonjen. Bb.

(Dalje)

Koncert pevskega zbora pevovodij

Dne 19. septembra so pevovodje končali v Grobljah svoj tridnevni tečaj in priredili na koncu tečaja v Društvenem domu v Grobljah pevski koncert. Spored je obsegal 12 pesmi: 6 jih je bilo vzetih iz Jenkovega zaklada, 6 pa iz Foersterjevega, ker je bil koncert namenjen spomni 100 letnice obeh skladateljev.

Pred koncertom je prof. Tomc v zelo jasnih besedah orisal življenjsko pot obeh skladateljev in njihju zasluge za našo glasbo. Nato so sledile Jenkove: Rojakom, Lipa, Tiha luna, Vabilo, Molitev in Što čutiš, Srbine tužni, ki je vse naštudiral in vodil prof. Tomc. Nastopilo je okrog 50 pevcev, starejših, ki gotovo že nad 25 let pojo, a tudi nekaj mlajših, ki so menda pravkar začeli. Zato so se kaj lepo stopili resni glasovi starejših članov s svežimi mlajšimi, da je zvenel zbor kot ulit enotno. Gotovo je težko po takem naporu treh dni — vsak dan po 8 ur vaje — nastopiti s koncertom. Ta fizični napor se je v tenorih tuptam res malo pokazal, a ni prav nič motil, ker so bile vse take težave izravane s tehničnimi sredstvi. Prof. Tomc je naštudiral pesmi v preprosti, smiselni stilni formi, tako da so prodrle prav vse do izrednega uspeha. Ta nastop je pokazal, kako prav je sodil narod, ki je sprejel pesmi kar za svoje. Če sta Lipa in Tiha luna homofoni in preprosti po obliki, so pa Vabilo, Molitev in Što čutiš razgibane v ritmu, pestre po harmoniji in dramatične po vsem svojem ustroju. Zbor je izčrpal vso njihovo lepoto.

Drugi del koncerta je obsegal 6 Foersterjevih: Razbita čaša, Njega ni, Večerni ave, Povejte ve, planine, Planinsko in

Gorenjci iz opere »Gorenjskega slavčka«. Če je zbor pokazal v prvem delu svoje zmožnosti v najpreprostejših pesmih, se je lotil drugega težjega dela s prav tako vneto in izvrstnim uspehom. Foersterjeva Razbita čaša je rimtično razgibana, intonačno ne brez nevarnosti, a je zvenela tako lahkotno in varno, da je bilo kaj. Krasno je bila občutena Njega ni, ki je na koncu v ppp preseгла vse pričakovanje. Krasen kontrast je bila tej in oni Večerni ave krepka Povejte ve, planine, ki je zvenela proti koncu v vseh zvenečih instrumentih, da je vse pretresla.

Kako sta pa zgrabili dvorano lahkotna Planinska in zavestna Gorenjci možje smo veseli, se ne da popisati. Razprodana dvorana je bobnela ob ploskanju. So ga pa pevci v resnici v polni meri zaslužili. Saj so pod vodstvom prof. M. Bajuka odpeli vse te pesmi v popolni, dovršeni obliki, ki bi mogla zadovoljiti vsako dvorano. Naši pevovodje, ki ob težkih žrtvah tako idealno, z mladeniško navdušenostjo in popolno vdanostjo slede svojim vodjem in našo pesem tako sistematično lepo goje, zaslužijo vso pohvalo in izredno priznanje. Zbor zveni dobro, je številčno in glasovno dovolj močan, nima nič statistov, zato utegne postati na tej poti naš prvi moški zbor, posebno zato, ker so vsi člani strokovno dobro izobraženi.

Lepega večera, ki smo ga pod gostoljubno streho misijonišča preživeli ob lepi slovenski pesmi, ne bomo izlepa pozabili in pozdravljamo vrle pevce, ki s tihim delom nosijo našo lepo pesem v vzorni obliki po deželi, da uče narod lepega petja. Naj vztrajajo, narod jim bo hvaležen!

Naše priloge

Vsaka nova številka »Pevca« spravlja urednika v zadrego, še bolj pri glasbeni prilogi kot pri tekstovni. Dva vidika, po katerih bi moral urednik izbirati priloge, si stojita nasproti: na eni strani tabor izobrazenih glasbenikov in skladateljev, h katerim bi se štel tudi urednik sam, ki želi, da bi bile priloge na kar se da veliki višini, da bi »Pevca« vzela lahko v roke tudi zbor, ki se ne ustraši najtežjih modernih stvari; obenem bi tudi lahko pokazali »Pevca« kot nekako ogleddalo naše glasbene kulture kateremukoli tujemu človeku, ne da bi nas bilo treba biti pri tem sram, češ, mi smo še zelo daleč zadaj v primeri z drugimi. Na drugi strani pa imamo, lahko rečem, stotine zborov, ki so na »Pevca« navezani kot na svoje glavno glasilo, iz katerega črpajo svoje sporede za najrazlič-

nejše prilike. Res so nekateri teh zborov na lepi višini, marsikaterim je hrana, ki jim jo nudi »Pevca«, prelahka. A ti zbori so v veliki manjšini. Res je sicer, da so naši zbori v zadnjih desetletjih napravili velik korak naprej, kar se tiče tehnične strani izvajanja. Posebno če se združijo zbori v več stoglavo ali celo tisočglavo maso, morejo izvajati, kot smo se mogli prepričati, skladbe, nad katerimi bi pred nekaj desetletji zdvajali. Če pa upoštevamo, da v rednih prilikah štejejo zbori povprečno komaj okoli dvajset glasov, nekateri morda nekaj več, drugi manj; dalje, da velika večina podeželskih zborov napreduje sicer stalno, a le polagoma (v nasprotju z mestom, kjer se kak zbor v nekaj letih pod večjim dirigentom, ki zna zbrati prave ljudi okoli sebe, povzpne iz nič do najvišje slave — a morda ravno

tako hitro zopet propade); potem je jasno, da ni mogoče nuditi zborom v njihovem glasilu skladb, ki bi njihove moči daleč prekašale. V nasprotnem slučaju bi se moglo prigoditi, da pustijo zbori glasilo na cedilu, kot se je že zgodilo nekaterim glasbenim revijam, s čimer ne bo pomagano ne zborom, ne napredku slovenske glasbe. Z razmerami je treba pač računati. S tem seveda ni rečeno, da misli uredništvo objavljati stalno glasbeno manjvredne skladbe. Od časa do časa pridejo na uredništvo skladbe najmodernejše smeri. Tudi take bodo o priliki priobčene onim zborom v hrano, ki jih zmorejo. To se bo godilo seveda po kapljicah, ne po dozah, sicer bi imeli zbori od tega več škode kot koristi. Uredništvo dobro ve, da bi se dalo v normalnih razmerah v tej smeri veliko več storiti. A razrvan čas, v katerem živimo, ni za take eksperimente ugoden. Ljudje, ki se borijo za vsakdanji kruh, nimajo časa in ne volje za dolgotrajno učenje skladb najnovejše smeri, pri katerih je končni uspeh po tolikem trudu še dvomljiv. Upajmo, da bodo v doglednem času te ovire od-

padle in da bo tudi razvoj naše zborovske glasbe šel svojo normalno pot.

Pred nekaj dnevi je glasbeni referent naše radijske postaje ugotovil žalostno dejstvo, da zborovska glasba, oziroma produkcija iste stalno pada, za kar je radio najboljši barometer. Za vzrok je ugotovil dejstvo, da se na eni strani kompozicijska tehnika razvija s silno naglimi koraki, na drugi strani pa imamo zbor, ki razvoju ne morejo slediti. Med obema strankama zija prepad, ki se od dne do dne veča. Nekega dne se bo zgodilo, da bodo pisali zborovski skladatelji dela, ki bodo že vnaprej obsojena, da jih ne bo nikdo izvajal; zbori sami pa ne bodo imeli časa vzeti v roke, če ne bodo hoteli izvajati že davno prepetih stvari. Kako obe strani zblížiti, to je danes problem, ki bi ga mogli skladatelji ravno v »Pevcu« reševati, s primernim sodelovanjem bolj kot z opazovanjem in kritiziranjem. Le na ta način bo zavladalo v glasilu in v zborih ono živahno delovanje, ki je bilo značilno zanje v prvih letih ustanovitve Pevske zveze.

Iz uredništva in upravnništva

Dosedanji urednik prof. Tome je moral zaradi preobloženosti odložiti uredništvo literarne priloge, ostane pa še nadalje urednik glasbenih prilog. Zato lepo prosimo skladatelje, pošiljajte priloge naravnost njemu v Št. Vid nad Ljubljano, prispевke za književno prilogo pa na uredništvo »Pevca«, Tyrševa cesta 17/I. Vse, ki imajo opravka s petjem, s koncerti in glasbo vobče, lepo prosim, naj marljivo dopisujejo »Pevcu«, naj se ga spomnijo tudi s kakršnimikoli zanimivimi, poučnimi in informativnimi prispevki. »Pevece« naj bo naš voditelj, naš učitelj in naš glavni arhiv, kjer naj najde odmev vsak zanimiv in važen utrip na glasbenem polju. Za splošen pregled so pogostna poročila iz vsch krajev zelo važna. »Pevece« bi moral zaznamovati vsako pevsko delo, vsako pevsko prireditev in dogodke, ki naše delo pospešujejo ali ovirajo. Iz poročila iz tega ali onega kraja se uče vsi ostali zbori. Pevovodje, dajte svoje pretehtane izkušnje na razpolago tudi drugim mlajšim, neizkušnim, da bodo lažje in hitreje napredovali. »Pevece« naj bo naš dnevnik, naš anal!

Uprava poroča, da je veliko naročnikov dolžnih take vsote, da bi od vsega dolga »Pevece« mogel vse leto dobro živeti,

če bi mu ga vsi poravnali. Razmere nas silijo, da bomo ustavili list vsem nerednim plačnikom. Zato bomo tudi znižali število naklade tako, da bo pozneje težko dobiti list. Prosimo vse, ki ne nameravajo obdržati lista, naj nam prvo številko vrnejo, ker jih moramo šteti sicer med naročnike. One, ki pa nam ostanejo zvesti in bodo list še naročili, prosimo prav lepo, naj nam po priloženi položnici čim prej nakažejo naročnino, da ne bo treba »Pevcu« zopet čakati na zamude.

Odslej bomo izdajali list v delovni sezoni, t. j. v zimskih mesecih tako, da bo letnik končan z junijem.

Priloge bodo zborom tudi letos na razpolago celoletno po 10 Din. Kjer pevcu sami ne bi zmogli tega denarja, naj jim naroče in plačajo društva, saj so pevcu navadno najpridnejši in najpožrtvovalnejši delavci v društvi vobče. Prepisovanje not je prepovedano!

Velike neprilike nam delajo vrnjene številke onih naročnikov, ki se selijo, pa nam ne naznanijo spremembe kraja. Za take nerednosti ne more biti odgovorno upravnništvo.

Agitirajte za »Pevca«, ki je edini slovenski glasbeni list za svetno glasbo.

Izdajatelj: Pevska Zveza, Vinko Lavrič v Ljubljani - Urednik: prof. M. Bajuk v Ljubljani
Za Zadružno tiskarno v Ljubljani; Maks Blejec